

12.11.2019

Nr.07-4/30

La Nr.

din

Doamnei Liuba JIGNEA-SUVEICA

Director al Administrației Naționale a Penitenciarelor

AVIZ

în temeiul art. 24 din Legea nr. 52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Instituția Avocatului Poporului este un organ extrajudiciar de supraveghere a respectării drepturilor și libertăților omului de către autoritățile de toate nivelurile. Activitatea sa contribuie la apărarea drepturilor și libertăților omului inclusiv prin înaintarea recomandărilor în vederea restabilirii persoanelor în dreptul, care se pretinde a fi încălcat.

În adresa Avocatului Poporului a parvenit cererea cet. XXXX XXXXX, deținut la moment în P-X Pruncul, care invocă alegații față de acțiunile/inacțiunile angajaților Penitenciarului dat.

Potrivit celor descrise în cerere, XXXX suferă de xxxx xxx xxx xxx, fapt pentru care periodic i se administrează xxxxxxxx xxxxxxxx . În cadrul ultimelor vizite efectuate la medicul xxxxxx din cadrul Institutului XXXXXX pentru aprecierea stării sănătății și a tacticii de tratament, acestuia i se refuză administrarea preparatelor xxxxx-xxxxxxx fiindcă rezultatele analizelor nu permit aceasta (copia se anexează).

În vederea pregătirii pacientului pentru administrarea medicamentelor s-a recomandat suplینirea rației alimentare, care a și fost înaintată de către medicul curant al deținutului, Dl XXXXX Prin raportul din 13.09.2019 (copia se anexează).

La data de 24.09.2019, deținutul XXXXX s-a adresat cu o plângere către administrația P-X Pruncul, solicitând în mod de urgență suplینirea rației alimentare (copia se anexează).

Prin răspunsul nr.XXX/19 din 11.10.2019 deținutului XXXXXX i se aduce la cunoștință că îi este asigurată alimentația conform standardelor minime aprobate de Guvern prin Hotărârea nr.609 din 29.05.2019 și Ordinului Ministrului Justiției Nr.100 din 07.03.2007 (copia se anexează).

Avocatul Poporului reiterează angajamentele asumate de Republica Moldova privind asigurarea securității persoanelor care se află în custodia statului în conformitate cu standardele internaționale în domeniul tratamentului deținuților.

Trebuie de menționat că obligația statului, prevăzută la art. 3 din CEDO, de a proteja bunăstarea fizică a persoanelor private de libertate a fost interpretată ca incluzând obligația de a le asigura asistență medicală necesară¹.

Simplul fapt că un deținut este văzut de un medic și primește un anumit tip de tratament nu poate duce, automat, la concluzia că asistența medicală este corespunzătoare. Aceasta cu atât mai mult că se consideră parte a tratamentului și pregătirea persoanei pentru administrarea medicamentelor.

De asemenea, autoritățile trebuie să demonstreze că au fost create condițiile necesare pentru a urma în mod concret tratamentul prescris².

¹ Cauza Hurtado împotriva Elveției

Reamintim în acest context și jurisprudența CEDO cu referire la acordarea asistenței medicale independente. Astfel, în cauza *Paladi*³, în care s-a pus problema transferării reclamantului de la spitalul penitenciar la o clinică neurologică, fiind recomandată de un medic, calificarea și independența căruia nu au fost contestate, Curtea a reținut că omisiunea de a transfera reclamantul la o instituție medicală specializată într-o perioadă rezonabilă de timp și tergiversarea începerii tratamentului recomandat, care a rezultat din acest fapt, l-au expus în mod inutil pe reclamant unui risc pentru sănătatea sa și i-a cauzat acestuia stres și neliniște, care au depășit nivelul inerent oricărei privări de libertate, constituind o încălcare a art. 3 din Convenție.

În acest context amintesc că Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela) menționează că prestarea serviciilor medicale pentru deținuți reprezintă o responsabilitate a Statului. Deținuții trebuie să beneficieze de aceleași standarde de sănătate care sunt puse la dispoziția comunității și să dispună în mod gratuit de acces la serviciile de îngrijire medicală necesare fără discriminarea bazată pe statutul lor legal.

Același Ansamblul de reguli minime stabilește că medicul trebuie să prezinte un raport directorului, de fiecare dată când este necesar, că sănătatea fizică și psihică a unui deținut a fost sau va fi afectată de prelungirea sau de o condiție oarecare a detenției. De asemenea, medicul trebuie să execute inspecții regulate și să-l consilieze pe director în ceea ce privește: cantitatea, calitatea, prepararea și distribuirea alimentelor, igiena și curățenia așezământului și a deținuților, etc.

Totodată, Directorul trebuie să ia în considerație rapoartele și sfaturile medicului bazate pe articolele 25 și 26, în caz că este de acord cu acestea, să ia imediat măsurile ce se impun, în caz de dezacord sau dacă cele sesizate nu sunt de competența lui, el va transmite imediat raportul medical și propriile sale păreri, autorităților superioare.

Astfel, apare suspiciunea de expunere a deținutului la rele tratamente, care nu este asigurat cu alimentele recomandate de către personalul medical, drept urmare încălcându-i-se și dreptul la sănătate.

În acest sens, menționez, că serviciile de îngrijire a sănătății pentru persoanele private de libertate reprezintă un subiect de interes pentru Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) ca urmare a mandatului acestuia. O îngrijire medicală neadecvată poate conduce rapid la situații care au puncte comune cu “tratamentele inumane sau degradante”.

La examinarea serviciilor de îngrijire a sănătății din închisori, CPT își exprimă clar atașamentul său față de principiul general recunoscut că deținuții sunt îndreptățiți la același nivel de îngrijire medicală ca și persoanele care trăiesc în libertate. Acest principiu se bazează pe drepturile fundamentale ale individului.⁴

Potrivit prevederilor art. 16 din Constituția Republicii Moldova „Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

² Cauza Iacov Stanciu împotriva României și cauza Visloguzov împotriva Ucrainei

³ Cauza *Paladi v. Republica Moldova*, hotărârea din 10/07/2007, § 81-85;

⁴ Extras din cel de-al 3-lea Raport general [CPT/Inf (93) 12]

În continuare, alin.(1) art.24 din legea supremă stipulează că „Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică”, iar art.36 din același act normativ stabilește că „dreptul la ocrotirea sănătății este garantat.”

În acest context, având în vedere atribuțiile Administrației Naționale a Penitenciarelor, consider deosebit de importantă atitudinea organelor competente, care trebuie să fie corespunzătoare după modul de reacționare, preîntâmpinare, urmărire și prevenție.

Totodată, Ombudsmanul consideră inadmisibile orice justificări de ordin logistic sau financiar invocate de autoritățile responsabile atunci când sunt afectate drepturile omului și demnitatea umană.

În rezultatul celor expuse *supra* și în temeiul Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52 din 03.04.2014,

RECOMAND:

1. Respectarea recomandărilor medicilor cu referire la suplinirea rației alimentare deținutului X. XXXXX;
2. Identificarea soluțiilor ce se impun în vederea asigurării alimentației corespunzătoare tuturor persoanelor ce se dețin în penitenciare și au recomandările medicilor în acest sens.

Având în vedere gravitatea stării sănătății deținutului X. XXXXX, asupra rezultatului examinării pct.1 solicit să fiu informat în termen de 5 zile.

În privința examinării pct.2 și a măsurilor întreprinse pentru implementarea prezentului aviz, solicit să fiu informat în termen de 30 de zile, cu anexarea materialelor confirmative.

Anexă – pe 5 file, după cum urmează:

1. Copia plângerii deținutului din data de 24.09.2019;
2. Copia răspunsului nr. XXXXX/19 din 11.10.2019;
3. Copia Raportului medicului XXXXX din 13.09.2019;
4. Copii din Fișa medicală a deținutului XXXXX nr.XXX/XXX.

Cu respect,

Mihail COTOROBAI
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

Executor, Ion Miron